

DANSK HANDLEKRAFT 2025

Indhold

DANSK HANDLEKRAFT 2025	3
Dansk økonomi: Vi mangler kolleger, der kan tage fat	4
Dansk Erhvervs 2025 plan	7
Udenlandske medarbejdere forlænger opsvinget	9
Lavere skat for alle, der styrker vækst, forskning og produktivitet	11
Et fleksibelt arbejdsmarked	20
En stærkere offentlig sektor og bedre sundhed	26
Forslag til øvrige finansiering	29

Forord

DANSK HANDLEKRAFT 2025 **er Dansk Erhvervs økonomiske 2025 plan. Planen er et indspil til den politisk bebudede reformkurs.**

Vi står som samfund overfor en række velbelyste udfordringer.

Vores virksomheder mangler kvalificeret arbejdskraft. I den nærmeste fremtid skal færre forsørge flere. Vi foretager som samfund for få investerer i viden og forskning. For mange står stadig udenfor arbejdsmarkedet.

Problemstillinger og udfordringer, der kræver reformer og handling, hvis de skal vendes til muligheder – for det enkelte menneske, for erhvervslivet og for samfundet generelt.

Derfor fremlægger Dansk Erhverv nu "DANSK HANDLEKRAFT 2025".

Planen indeholder tiltag, prioriteringer og reformer, der vil styrke beskæftigelsen, velstanden og give flere borgere bedre muligheder.

Samtidigt vil tiltagene være med til at styrke rammebetingelserne for, at Danmark bliver verdens bedste land at drive virksomhed i.

Styrker vi adgangen til arbejdskraft, uddannelse, mulighederne for investering i viden, forskning og sundhed og incitamenterne for arbejde, styrker vi forudsætningen for, at vi også i fremtiden har råd til verdens bedste velfærdssamfund.

Dansk Erhvervs 2025 plan er fuldfinansieret og øger beskæftigelsen med 25.000 personer på fuld tid og BNP med 30 mia. kr. i 2025.

Brug handlekraften, Danmark.

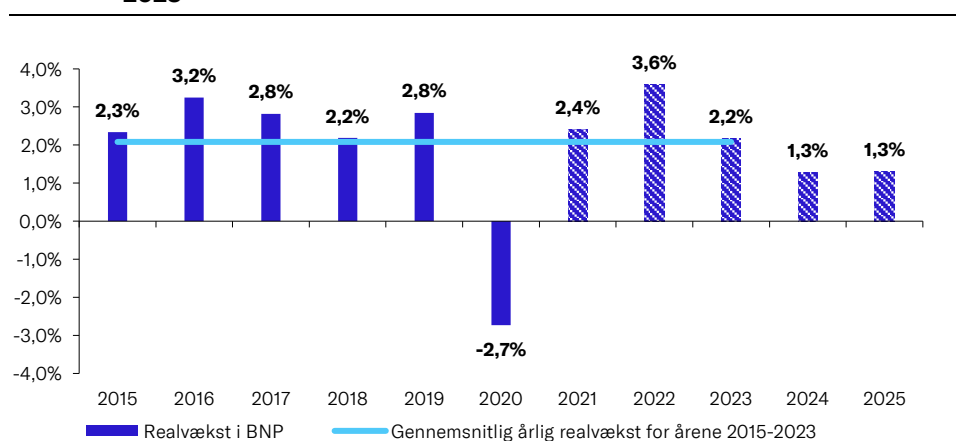
Brian Mikkelsen

Dansk økonomi: Vi mangler kolleger, der kan tage fat

Forrige århundrede havde Danmark problemer med betalingsbalancen, statsgæld og uoverstigelige offentlige underskud. Det har vi bl.a. fået løst ved at gennemfører reformer. Nu er problemet et andet: Vi er ikke nok til at løfte opgaverne. Det kan vi heldigvis gøre noget ved.

Dansk økonomi er sluppet ud af Covid-krisens greb med mindre "skader" end først antaget. Økonomien er inde i en stabil udvikling, og næste år forventes opsvinget at tage rigtigt fat med en vækst på ca. 3,6 pct. af BNP. Selv med tilbageslaget i 2020 ventes økonomien at vokse med knap 2¼ pct. i gennemsnit om året i perioden 2015-2023. jf. figur 1. Og tilbagegangen i 2020 i Danmark var i den milde ende sammenlignet med en lang række europæiske lande, der oplevede en økonomisk tilbagegang på op mod 10 pct. af BNP.

Figur 1: **Realvækst i BNP 2015-2025, og gennemsnitlig årlig realvækst, 2015-2023**

Kilde: Økonomiske Redegørelse, maj 2021 og Danmarks Konvergensprogram 2021

Note: Vækstraterne i 2021-22 er fra ØR maj 2021, mens 2023-25 er fra konvergensprogrammets prognose

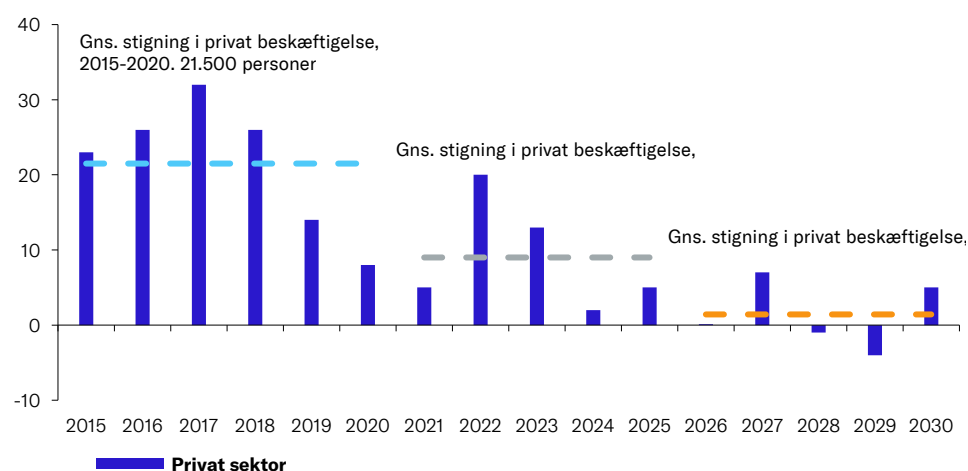
Beskæftigelsen er desuden steget uafbrudt i mere end fem år. Vi har derfor et unikt udgangspunkt for at bruge den kommende tid klogt. Vi skal have endnu flere mennesker på kanten af arbejdsmarkedet i arbejde, samtidig med, at endnu flere udenlandske medarbejdere kan få lov til at bidrage til dansk økonomi i en tid, hvor vores store økonomiske udfordring ikke er pengemangel, men mangel på kloge hoveder og hænder, der kan tage fat.

De kommende år ventes økonomien at vokse med over 2 pct. om året, og allerede i 2023 forventer Finansministeriet, at output- og beskæftigelsesgabene er lukket, og at beskæftigelsen

og ledigheden vil tilpasse sig det strukturelle niveau.¹ Det betyder dog, at der herefter ikke er rum i økonomien til at fastholde den høje vækst. I 2024-25 ventes væksten at være i den lave ende på ca. 1,3 pct. af BNP årligt. Vækstpotentialet ventes dermed at være ret begrænset uden yderligere tilgang af især arbejdskraft og ny kapital.

Aktuelt ventes den strukturelle beskæftigelse at stige med 20-22.000 personer i 2022 ifølge *konvergensprogrammet, april 2021*. Denne markant stigning i beskæftigelsen skyldes altoversvejende reguleringen af efterløns- og folkepensionsalderen. Årene efter er der udsigt til meget små stigninger i den strukturelle beskæftigelse, da bidraget fra tidligere reformer på arbejdsmarkedet aftager markant efter 2022. Tilgangen til den private beskæftigelse ventes at udgøre ca. 7.000 personer samlet i 2024-2025, jf. figur 2.

Figur 2: **Stigning i privat beskæftigelse i 2015-2030, 1.000 personer**

Kilde: Økonomiske Redegørelse, maj 2021 og *Danmarks Konvergensprogram 2021*

Note: Stigningen i privat beskæftigelse 2021-2030 er fra konvergensprogrammets prognose, april 2021. Beskæftigelsen er opgjort ekskl. orlovs personer. Den private beskæftigelse er opgjort strukturelt. De vandrette linje angiver gennemsnittet for perioden.

I perioden 2026-2030 ventes udviklingen i private beskæftigelse at forværres yderligere med en tilgang på knap 1.500 personer om året. Denne udvikling kan potentielt medføre flaskehalsproblemer på dele af arbejdsmarkedet med risiko for uholdbare løn- og prisstigninger til følge. Det vil skade vores konkurrenceevne. Og det vil desuden reducere den potentielle vækst i økonomien. Derfor er det helt nødvendigt at igangsætte reformer allerede nu, der kan løfte arbejdsstyrken både her og nu og strukturelt på sigt. Ellers kan vores velstand og velfærd ikke vokse yderligere.

Regeringens seneste fremskrivning af det såkaldte "demografisk træk" viser, at det offentlige forbrug skal stige med i gennemsnit 0,5 pct. årligt frem mod 2025, for at opretholde det

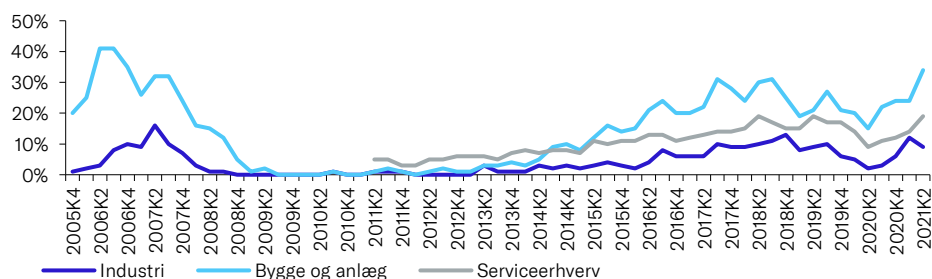
¹ Strukturelt niveau for beskæftigelse svarer til en udvikling på arbejdsmarkedet, der er foreneligt med en stabil løn- og prisudvikling i økonomien.

samme serviceniveau, som vi har i dag.² Det er udgifter til flere, børn, flere ældre, mere medicin mm. Dvs., demografien alene vil medføre en samlet stigning i det offentlige forbrug på godt 11 mia. kr. i 2025. Det kræver også flere hænder. Regeringens prioriteringer medfører alene, at den offentlige beskæftigelse i gennemsnit vil stige med ca. 4.-5.000 personer årligt frem mod 2025.

På den baggrund er det endnu mere bekymrende, at mange virksomheder allerede her og nu efterspørger flere nye medarbejdere. Hver tredje bygge- og anlægsvirksomhed, hver femte servicevirksomhed og knap hver tiende industrivirksomhed mangler medarbejdere, jf. figur 3. De seneste tal fra Danmarks Statistik i juni 2021 viser, at manglen på arbejdskraft er blevet endnu højere i juni måned på tværs af sektorerne. Et andet tydeligt tegn på mangel på arbejdskraft er stigningen i antallet af jobannoncer i maj måned i år, der nu næsten er oppe på niveauet før finanskrisen, jf. jobindex.dk. Risikoen for overophedning og for et brat tilbageslag for økonomien er dermed stigende.

Derfor skal vi skaffe de nye kolleger, Danmark har brug for. Så der både er læger, SOSU'er og pædagoger nok til at skabe den velfærd, vi har brug for. Og så vores virksomheder kan fortsætte med at præge verden og sørge for økonomiske fremgang.

Figur 3: **Mangel på medarbejdere er næsten på niveau med 2007-2008**

Kilde: Danmarks Statistik, statistikbanken.dk, tabeller: BARO3, KBYG33 og KBS2

Note Andel virksomheder der melder om mangel på arbejdskraft, pct. For Bygge og anlæg samt serviceerhverv angiver andelen ved udgangsmåned af kvartalet, med undtagelse af 2021K2 hvor nyeste data er maj 2021.

² Det demografiske træk illustrerer udgiftstrækket på det offentlige forbrug, som befolkningsudviklingen isoleret set medfører, såfremt den reale udgift pr bruger fastholdes uændret.

Dansk Erhvervs 2025 plan

Statsministeren har meddelt, at regeringen fremover vil anlægge "en reformkurs", som ser "fem til ti år frem", der tilvejebringer mindst 11.000 flere i arbejdsudbud. Men regeringen har i de seneste 2 år gennemført en række ændringer, som har ført til et lavere arbejdsudbud for den private sektor. Alene tidlig pension har reduceret arbejdsudbuddet med ca. 10.000 fuldtidspersoner. Samtidig er manglen på arbejdskraft akut.

Der er brug for handlekraft. Derfor fremlægger Dansk Erhverv nu et ambitiøst og balanceret reformprogram, der kan styrke dansk økonomi nu og i fremtiden, om som på samme tid styrker vores vækstbetingelser, vores velstand og vores velfærd.

Tabel 1 angiver Dansk Erhvervs bud på reformtiltag og finansieringstiltag til gavn for dansk økonomi. Forslagene vil imødekomme behovet for flere medarbejdere samt øger investeringer i uddannelse og forskning.

Planen er balanceret ved at det bl.a. bedre kan betale sig at arbejde fr alle grupper, ved at styrke den offentlige sektor og ved at investere markant i både forskning og uddannelse. Samtidig er den fuldfinansieret og øger beskæftigelse med 25.000 personer og BNP med 30 mia. kr. i 2025.

Forslagene uddybes efterfølgende:

- Udenlandske medarbejdere forlænger opsvinget
- Lavere skat for alle, der styrker vækst, forskning og produktivitet
- Fremtidssikret uddannelse, der løfter alle
- Et fleksibelt arbejdsmarked
- En styrket og mere effektiv offentlig sektor og bedre sundhed
- Forslag til øvrige finansiering

Tabel 1: **Oversigt over prioritering og finansiering i 2025**

Mia. kr. (2020-niv.) i 2025	Offentlige finanser	Beskæftigelse Fuldtid	BNP
Udenlandsk arbejdskraft			
Kravet til beløbsgrænseordning sænkes til 360.000 kr.	+0,4	3.500	2,5
Vækst og produktivitet			
Selskabsskat sættes ned fra 22 til 19 pct.	-4,0	900	9,3
Permanent F&U fradrag på 130 pct.	-1,0	200	1,0
Beskæftigelsesfradrag øges til 12,65 pct.	-3,3	1.100	0,5
Fordobling af jobfradrag	-1,0	400	0,7
Topskattegrænse hæves med 100.000 kr.	-2,6	4.300	4,9
Afskaffelse af modregning i folkepension	-0,7	2.000	1,5
Bedre adgang til kapital for iværksættere	-2,5	1.700	2,3
Fremtidssikret uddannelse			
Kandidatstipendiat omdannes til lån	+2,3	2.700	1,9
Investeringer i bedre uddannelse	-3,5		
2030 målsætning om 4 pct. af BNP for forskning påbegyndes med ekstra løft	-2,5		
Fleksibelt arbejdsmarked			
Kontanthjælpsmodtagere mødes som jobparate og får en tilsvarende indsats	+0,4	1.700	0,9
Ikke-vestlige indvandrere	+0,3	1.000	0,5
Unge på kontanthjælpsydelser	+0,3	700	0,2
Dimittendsatsen for ikke-forsørgere reduceres	+0,5	2.800	2,3
Afskaffelse af seniorjobordning	+0,3	800	0,3
Styrket offentlig sektor			
Råderum ex. forsvar (underskud på 0 pct. i 2025)	+17,5		
Årlig vækst i offentligt forbrug inkl. demografi & sundhedsinvesteringer	-11,0		
Effektiviseringer i det off. forbrug på 0,4 pct. p.a.	+8,8		
Øvrig finansiering			
Grøn check afskaffes delvist	+1,5	1.400	1,1
Samlet			
Prioriteringer i alt	- 32,1	10.600	20,2
Finansiering i alt	+32,3	14.600	9,7
Samlet effekt	+0,2	25.200	29,9

Kilde: Finansministeriet, Skatteministeriet, Beskæftigelsesministeriet DA og egne beregninger

Note: Opgørelserne er efter tilbageløb og adfærd. Prioriteringer angivet med minus og finansiering angivet med plus. Bedre uddannelse vil medføre et højere offentligt forbrug.

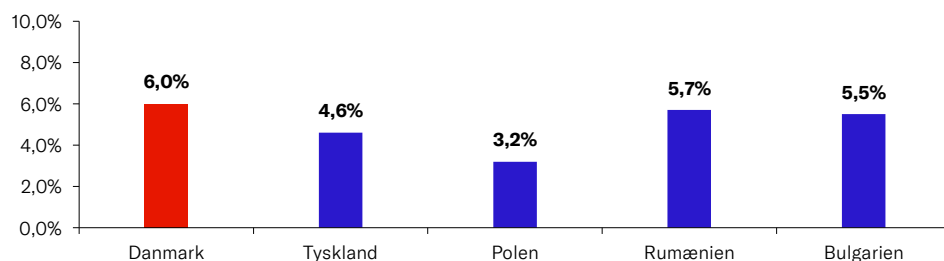
Udenlandske medarbejdere forlænger opsvinget

Mange virksomheder efterspørger flere nye medarbejdere her og nu. Som nævnt tidligere mangler hver tredje bygge- og anlægsvirksomhed, hver femte servicevirksomhed og knap hver tiende industrivirksomhed medarbejdere. Et andet tydeligt tegn på manglen på arbejdskraft er stigningen i antallet af jobannoncer, der nu næsten er oppe på niveauet før finanskrisen. Risikoen for overophedning og for et brat tilbageslag for økonomien er dermed stigende.

Hidtil har vi kunnet løse udfordringen med mangel på medarbejdere ved at bl.a. hente arbejdskraft fra Tyskland og Østeuropa. Siden starten af 2013 er antallet af udenlandske fuldtidsmedarbejdere vokset med godt 90.000 eller over 11.000 om året³. Uden dem var Danmarks økonomi ikke vokset med 2,7 pct. om året fra 2015 til 2019. Tilgang af nye udenlandske medarbejdere til Danmark i de kommende år er dermed en forudsætning for fortsat vækst i dansk økonomi. Men ledigheden i de lande, hvor vi henter flest udenlandske medarbejdere, er faldende og i flere tilfælde er den nu lavere end i Danmark, jf. figur 4. Samtidig er der, som anført tidligere udsigt til meget små stigninger i strukturel beskæftigelse i Danmark årene efter 2022.

Dansk Erhverv efterspørger politisk handling nu. Vilklårene for at tiltrække udenlandske arbejdskraft bør styrkes nu på helt kort sigt. Samtidig skal det gøres nemmere for dem og deres arbejdsgivere, når de opholder sig i Danmark og bidrager til dansk økonomi. Det er fortsat alt for besværligt i dag med mange forskellige og komplekse ordninger. Bedre muligheder for at tiltrække arbejdskraft til Danmark fra hele verden kan bidrage til at løse de akutte og store udfordringer med mangel på arbejdskraft i dag.

Figur 4: Danmark har højere ledighed end de lande vi henter medarbejdere fra

Kilde: Eurostat

³ Jobindsats pba. Udlændingeregisteret, CPR-registeret, CVR-registeret

Sænk indtægtsgrænsen og gør det nemmere for udenlandsk arbejdskraft at være i Danmark

For hurtigt at afhjælpe de store og stigende flaskehalsproblemer på arbejdsmarkedet, opfordrer Dansk Erhverv regeringen til at styrke vilkårene for at tiltrække kvalificeret, udenlandsk arbejdskraft og nedbringe de mange forskellige og komplekse regler, og dermed også store administrative byrder for virksomhederne herved. Nedsættelsen af beløbsgrænsen i beløbsordningen vil i den nuværende situation være det mest effektive og enkle instrument, der kan afhjælpe manglen på arbejdskraft på kort sigt. Virksomhederne efterspørger derudover bl.a. en garanti for hurtig og smidig sagsbehandling, en afskaffelse af kravet om dansk bankkonto og en afskaffelse af kravet om, at lønnen kun må udbetales i likvider. Bedre vilkår for at tiltrække udenlandsk arbejdskraft vil øge arbejdsudbuddet, mindske presset på arbejdsmarkedet og fastholde opsvinget. Dygtige medarbejdere er en forudsætning for Danmarks velstand og velfærd. Konkret foreslå Dansk Erhverv, at:

1. Der i tæt samarbejde mellem regeringen og erhvervslivet udarbejdes og gennemføres forslag til forbedrede rammevilkår for virksomhederne, der gør det nemmere og markant mindre besværligt at have udenlandsk arbejdskraft ansat i Danmark, og som minimum nedbringer sagsbehandlingstiderne, afskaffer kravet til dansk bankkonto og inkluderer flere i fasttrack-ordningen, så virksomheder ned til fem ansatte bliver inkluderet.
2. Nedsætte beløbsgrænsen til 360.000 kr. Beløbsgrænsen angiver det årlige lønkrav, der kræves for, at udenlandske arbejdstagere kan tage imod et jobtilbud i Danmark uden skelen til jobtype. I dag er beløbsgrænsen ca. 445.000 kr.

Sænkes indtægtsgrænsen i beløbsordningen fra 445.000 kr. til 360.000, skønnes der at komme 1.030 ekstra arbejdende udlændinge til Danmark i 2022. Fortsætter væksten i tilgangen vil antallet af udenlandske medarbejdere øge beskæftigelsen med ca. 3.500 fuldtidspersoner i 2025, jf. tabel 2.

Tabel 2: **Beskæftigelseseffekt af at sænke indtægtsgrænsen med 85.000 kr. i beløbsordningen**

Mia. kr.	Beskæftigelse Fuldtidspersoner	BNP
Effekt med historisk tilvækst til beløbsordningen (i fuldtidspersoner)	3.500	2,5

Kilde: Pba. Dansk Arbejdsgiverforening og svar til Finansudvalget, november 2020.

Lavere skat for alle, der styrker vækst, forskning og produktivitet

Dansk Erhverv ønsker at gøre det mere attraktivt at arbejde og at yde en ekstra indsats på arbejdsmarkedet. Lavere skat på arbejde er det mest effektive værktøj, vi har. Dels til at flytte mennesker fra forsørgelse til job, dels til at øge gevinsten ved at yde en ekstra indsats. Dansk Erhverv foreslår at lette skatten for både medarbejdere og virksomheder. Virksomhederne vil dermed øge deres investeringer og få brug for flere medarbejdere.

Høje personskatter og erhvervsskatter hæmmer væksten

En af de største udfordringer Danmark bliver nødt til at takle i de nærmeste år, er udsigten til en lang periode med lav vækst. Prognoser fra såvel Finansministeriet, vismændene og OECD viser, at vækstpotentialet i dansk økonomi er lavt sammenlignet med andre OECD-lande. Det skyldes både demografien, men bl.a. også de høje marginalskatte, som mange danskere betaler. Dermed udgør skat på arbejde en selvstændig udfordring i en globaliseret verden, hvor især kapital og uddannet arbejdskraft nemt vandrer over landegrænserne.

De bredeste skuldre skal bære det bredeste læs. Det gør de også. Men vi må også erkende, at topskattens nuværende niveau er en markant barriere for, at få flere til at yde en ekstra indsats. Med en højere topskattegrænsen, vil mange lønmodtagere have større incitament til at yde en ekstra indsats. Blandt økonomer er der generelt enighed om, at høje marginale personskatter er de mest forvriddende og væksthæmmende skatter i vores nuværende skattesystem. De høje marginalskatte reducerer gevinsten ved ekstra arbejde, af opsparing og investering og mindsker tilskyndelsen til uddannelse og opkvalificering samt afkastet heraf.

Tilsvarende konkluderer Finansministeriet, at en lempelse af topskatten ikke alene vil øge arbejdsudbuddet i timer, men også vil tilskynde til mere uddannelse og større arbejdsintensitet, hvilket øger produktiviteten.⁴ Samtidig vil det tiltrække højt kvalificeret udenlandsk arbejdskraft.

Når det gælder selskabsskatten, har Produktivitetskommissionen tidligere vist, at det er den mest væksthæmmende erhvervsskat. Samtidig viser tal fra Danmarks Statistik, at statens indtægter fra selskabsskatten i kriseåret 2020 var på ikke mindre end 61 mia. kr. eller 2,6 pct. af BNP.⁵ Det bekræfter igen, at der siden 1995 ikke har været nogen sammenhæng mellem lavere selskabsskattesatser og statens indtægter herfra, tværtimod. De er omvendt steget med ikke mindre end 170 pct. siden 1995 i løbende priser. I samme periode er prisudviklingen i Danmark vokset med under en tredjedel - eller 52 pct. Det bidrager til vores sunde offentlige finanser.

⁴ Kilde: "Skat og produktivitet", baggrundsrapport om skat, marts 2014, Produktivitetskommissionen.

⁵ Danmarks Statistik

Forslag til ændringer af personbeskatning

Dansk Erhverv vil lempe skatten på arbejde for alle for at øge tilskyndelsen til at arbejde, fordi der er behov for flere hænder og hoveder på arbejdsmarkedet. Vi foreslår derfor en skattereform, der mindsker skatten på arbejde for 7,6 mia. kr. i 2025. Omlægningen gør økonomien stærkere, fordi beskæftigelsen vokser med næsten 8.000 fuldtidspersoner. Tabel 3 viser en samlet oversigt over lempelserne for indkomstskatten. Velstanden målt i strukturelt BNP vokser med 7,6 mia. kr. i 2025.

Beskæftigelsesfradrag øges med 2 pct. point

Dansk Erhverv foreslår at hæve satsen for beskæftigelsesfradraget med 2 pct. point, suppleret med en parallel forhøjelse af det maksimale beskæftigelsesfradrag med ca. 8000 kr. Herudover fastholdes indkomsten ved det maksimale beskæftigelsesfradrag på ca. 380.000 kr. Det maksimale beskæftigelsesfradrag udgør knap 50.000 kr. ved en forhøjelse af satsen for beskæftigelsesfradraget med 2 pct. point. Forslaget skønnes at øge beskæftigelsen med ca. 1.100 personer, mens provenutabet efter tilbageløb og adfærd er på knap 3,3 mia. kr.

Fordobling af jobfradraget

Danske erhverv foreslår at fordoble jobfradraget fra det nuværende maksbeløb på 2.500 kr. til 5.000 kr. og satsen fra 4,5 pct. til 9 pct. Tiltaget er specifikt rettet mod de laveste indkomster, så det i højere grad kan betale sig at arbejde i stedet for at modtage overførselsindkomster. Forslaget om at udvide jobfradraget giver et provenutab på ca. 1 mia. kr. efter tilbageløb og adfærd, mens jobeffekten skønnes at være på ca. 400 fuldtidspersoner. Samlet set vil de to fradragsændringer styrke BNP med 1,2 mia. kr. i 2025.

Topskattegrænsen hæves med 100.000 kr.

Danske erhverv foreslår at forhøje topskattegrænsen med ca. 100.000 kr. før AM-bidraget fra 2022 efter de gældende regler. En forhøjelse af topskattegrænsen før AM-bidrag skønnes at medføre et mindre provenu på ca. 2,6 mia. kr. efter tilbageløb og adfærd. Forhøjelsen af topskattegrænsen skønnes desuden at øge beskæftigelsen med omkring 4.300 fuldtidspersoner og BNP med knap 5 mia. kr. Se boks herunder.

80.000 sygeplejersker, lærere og faglærte slipper for topskat, hvis grænsen hæves med 100.000 kr.

Omkring 475.000 danskere betaler topskat. Det er dog ikke kun direktører og højtuddannede. Hvis man hæver topskattegrænsen med 100.000 kr., vil det hjælpe mange danskere med vidt forskellige uddannelsesbaggrunde. Ifølge Dansk Erhvervs beregninger, vil mere end 220.000 danskere slippe for at betale topskat, og få flere penge mellem hænderne, hvis topskattegrænsen øges med 100.000 kr. Lidt mere end 80.000 af borgerne, der vil slippe for topskat, er sygeplejersker og lærere eller faglærte.

Den største uddannelsesgruppe er personer med en kontor- eller handelsuddannelse. Her vil ca. 23.000 slippe helt for at betale topskat af deres løn og kunne bruge pengene på dem selv og deres familie og på den måde sætte gang i økonomien. Der er samtidig også en del håndværkere, der vil slippe for at betale topskat. I alt vil 6.800 slippe for at betale topskat og af disse er flest tømrer- eller snedkeruddannede. Mere end 3.300 tømrere og snedkere skal ikke betale topskat, hvis vi vælger at hæve grænsen med 100.000. Det vil også give et løft til privatøkonomien hos mange i sundhedssektoren. Mere end 5.600 læreruddannede betaler topskat af deres 100.000 sidst tjente kroner og vil dermed slippe helt for at betale topskat. Næsten 4.000 sygeplejersker og 2.300 inden for omsorg, sundhed og pædagogik, hvoraf klart størstedelen er SOSU-uddannede, vil nyde ekstra godt af en stigning på 100.000 kr.

Top 15 faggrupper, hvor flest vil slippe for at betale topskat, hvis topskattegrænsen stiger med 100.000 kr. blandt faglærte, sygeplejersker og lærere.

	Uddannelsesgruppe	Antal topskattebetalere
1	Kontor- og handelsuddannelser	23.109
2	Gymnasiale uddannelser	10.295
3	Teknikeruddannelser	7.372
4	Håndværkeruddannelser	6.805
5	Mekanikeruddannelser	6.175
6	Folkeskolelærer	5.626
7	Elektronikuddannelser	5.527
8	Sygeplejerske	3.968
9	Skov- og jordbrugsuddannelser	2.947
10	Fødevareuddannelser	2.399
11	Omsorg, sundhed og pædagogik	2.352
12	Datauddannelser	1.652
13	Transportuddannelser	1.048
14	Medie- og grafikeruddannelser	975
15	Maritime uddannelser	741

Afskaf modregning af arbejdsindkomst for pensionister

Beskæftigelsen for seniorer i Danmark er fortsat lavere end vores nordiske lande. Det skyldes blandt andet, at modregningsreglerne af arbejdsindkomst i folkepensionen er for hård. Dansk Erhverv foreslår at afskaffe al modregning af arbejdsindkomst i både folkepensionens grundbeløb, tillæg og ældrecheck. I 2025 ventes der at være omkring 29.000 pensionister i alderen 67-69 år, som arbejder ved siden af folkepensionen, heraf udgør beskæftigelseeffekten af forslaget ca. 5 pct. Forslaget vurderes at medføre et mindre provenu på ca. 0,7 mia. kr. efter tilbageløb og adfærd, og øge beskæftigelsen med ca. 2.000 fuldtidspersoner og BNP med 1,5 mia. kr.

Tabel 3: **Oversigt over ændringer i personbeskatning**

Mia. kr.	Provenuet efter tilbageløb og adfærd	Beskæftigelsen, fuldtidspersoner	BNP, mia. kr.
Beskæftigelsesfradrag øges med 2 pct. point	-3,3	1.100	0,5
Fordobling af jobfradraget	-1,0	400	0,7
Topskattegrænsen hæves med 100.000 kr.	-2,6	4.300	4,9
Modregning af arbejdsindkomst i folkepensionen	-0,7	2.000	1,5
I alt	-7,6	7.800	7,6

Kilde: Dansk Erhverv pba. Skatteministeriet.

Forslag til ændringer af erhvervs- og kapitalbeskatning

Erhvervs- og kapitalbeskatning har direkte indflydelse på investeringsniveauet i Danmark og dermed produktiviteten samt iværksætterlysten. Derudover påvirker kapitalbeskatningen tilskyndelsen til at spare op og til at arbejde. Lavere erhvervs- og kapitalbeskatning øger lyst til at investere i ny teknologi, i forskning og i uddannelse, og styrker dermed også væksten. Ifølge Produktivitetskommissionens slutrapport fra 2014 er netop selskabsskatten en af de mest væksthæmmende skatter. Vores forslag til en lempeligere erhvervs- og kapitalbeskatning bidrager samlet til en velstandsstigning på knap 13 mia. kr., målt ved BNP, samt en stigning i beskæftigelsen med ca. 2.800 personer, jf. tabel 4.

Sænk selskabsskat med tre procentpoint

En lavere selskabsskat vil gøre det mere attraktivt for virksomheder at investere i ny teknologi, forskning og maskiner, der kan forbedre konkurrenceevnen ovenpå Coronakrisen. Det kan også tiltrække flere investeringer til Danmark. Dansk Erhverv foreslår, at selskabsskattesatsen sættes ned til 19 pct. Som en lille, men meget åben økonomi skal Danmark fortsat være attraktivt at investere i. Derfor skal selskabsskattesatsen ligge på linje med landene omkring os. Sverige sænkede sidste år selskabsskatten til under dansk niveau. Tendensen har generelt været, at landene omkring os har sænket satsen mere end os. Forslaget skønnes at medføre mindre provenu på ca. 4 mia. kr. efter tilbageløb og adfærd, samt øge beskæftigelsen med knap 900 fuldtidspersoner. Effekten på væksten og produktiviteten er dog lang større, og Finansministeriet skønner, at BNP vokser med godt 9 mia. kr. ved en nedsættelse.

Permanent forskningsfradrag på 130 pct.

Dansk Erhverv foreslår, at F&U fradraget på 130 pct. gøres permanent og uden loft, hvilket efter adfærd og tilbageløb vil indebære et finansieringsbehov på 0,9 mia. kr. En forhøjelse af FoU-fradraget fra 110 pct. til 130 pct. vil medføre et varigt mindre provenu efter tilbageløb og adfærd på 900 mio. kr. BNP-virkninger øges med størrelsesordenen 1 mia. kr. og beskæftigelsen øges med knap 200 fuldtidspersoner. Disse effekter er formentlig væsentlig større, hvis spil-over effekter medregnes – gevinster, der spredt sig i hele samfundet når vi opfinder nyt. Dette tiltag, kombineret med vores forslag om at øge de offentlige forskningsbudgetter med en tredjedel frem mod 2030, vil bringe de samlede forskning i Danmark op på fire procent af BNP. Se også uddannelseskapitlet.

Bedre adgang til kapital for iværksættere

Som en del af vores iværksættendeudspil forslår vi at lempe beskatningen af aktieindkomst ved at fjerne progressionsgrænsen, som er 56.500 kr. i 2021. Initiativet medfører en reduktion af den marginale aktieindkomstsats på 15 pct. point fra 42 til 27 pct. for alle personer med aktieindkomst. Fjernelse af progressionsgrænsen og den høje beskatning på 42 pct. skønnes at medføre mindre provenu på ca. 2,3 mia. kr. efter tilbageløb og adfærd i 2025 jf. tabel 4.

Regeringen har desuden annulleret den gradvise forhøjelse af henholdsvis loftet for aktiesparekontoen og investorfradraget, som var aftalt i erhvervspakken fra 2017. Det er dermed blevet mindre attraktivt for almindelige danskere at investere i aktier og små og mellemstore virksomheder. Dansk Erhverv foreslår at forhøje loftet over aktiesparekontoen til 200.000 kr., og loftet for investorfradraget til 800.000 kr. som var planlagt i aftalen. Samlet medfører disse ændringer et mindre provenu på knap 0,2 mia. kr. i 2025.

Tabel 4: **Oversigt over ændringer i erhvervsbeskatning**

Mia. kr.	Provenuet efter tilbageløb og adfærd	Beskæftigelsen, fuldtidspersoner	BNP
Selskabsskatsatsen sættes ned til 19 pct.	-4,0	900	9,3
Permanent forskningsfradrag på 130 pct.*	-1,0	200	1,0
Bedre adgang til kapital for iværksættere mv.	-2,5	1.700	2,3
I alt	-7,5	2.800	12,6

Kilde: Dansk Erhverv pba. Skatteministeriet.

Note: * Effekten er formentlig væsentlig højere jfr. teksten herom.

Fremtidssikret uddannelse - der løfter alle

Uddannelse målrettet behovene på arbejdsmarkedet er en god investering, der betaler sig hele livet. Vores ambition er at høste potentialerne inden for digitalisering, løfte kvaliteten over en bred kam i uddannelsessystemet, sikre mere sammenhæng, få talenterne i spil og få gjort op med skævhederne i uddannelsessystemet.

Mere konkret ventes manglen på faglærte medarbejdere at blive endnu større i de kommende år. Der er derudover en del mismatchudfordringer på arbejdsmarkedet. Samtidig efterspørger erhvervslivet medarbejdere med innovative og digitale kompetencer. Uddannelseskvaliteten har ikke helt fulgt med tiden og den teknologiske udvikling, og der er brug for et generelt løft af uddannelsesområde. Dette gælder alle trin af uddannelserne.

Dansk Erhverv foreslår at investere ca. 3,5 mia. kr. årligt i at fremtidssikre uddannelsessystemet i hele uddannelsessystemet, jf. tabel 5. Investeringerne i denne plan er både en nøgle til at få flere ind i arbejdsstyrken og en forudsætning for at uddanne flere faglærte.

Tabel 5: **Grundskolen og erhvervsuddannelserne prioriteres højt**

Forslag	Mia. kr
Styrket praksisfaglighed i grundskolen	0,5
Kvalitetsløft af erhvervsuddannelserne samt FGU	0,7
Sammenhængende ungdomsuddannelser	0,3
Digital omstilling i uddannelsessystemet	1,0
Kvalitetsløft på de videregående uddannelser	1,0
Investeringer i alt	3,5

Kilde: Dansk Erhverv

Flere kloge hænder

Vi er langt fra at nå målene i folkeskolen. Børns muligheder er stadig påvirket af deres sociale baggrund. Tal fra Rockwool Fonden viser, at mens næsten 30 pct. af ufaglærtes børn også bliver ufaglærte, så gælder det kun 5 pct. af akademikernes børn.⁶ En ny undersøgelse fra Rockwool Fonden konkluderer, at børns uddannelse er lige så afhængig af deres forældres, som den var for 40-50 år siden.⁷ Faktisk er vores evne til at bryde den social arv gennem uddannelse ringere i dag end for to årtier siden.

⁶ Skaksen m.fl. 2018

⁷ ROCKWOOL Fonden 2021

Hvis flere skal blive en del af arbejdsfællesskabet, er der behov for en uddannelsespolitik, der bryder den onde cirkel med frafald, fravær og mistrivsel. Vi bliver nødt til at gøre mere og satse yderligere på at uddanne de kloge hoveder og hænder. En af de største udfordringer, vi har i Danmark, er de ca. 20 pct unge, der forlader grundskolen, og som ikke forventes at få en erhvervskompetencegivende uddannelse inden de fylder 40 år. Derfor foreslår Dansk Erhverv at investere ekstra 1½ mia. kr. årligt i grundskolen samt erhvervs- og ungdomsuddannelserne.

Midlerne prioriteres til bl.a. en styrket rekrutteringsindsats til erhvervsuddannelserne. Erhvervsuddannelserne er den mest effektive måde at flytte tusinder af unge ind i varig beskæftigelse hvert år, og er Danmarks mest markante eksempel på mønsterbrydende uddannelser. Erhvervsuddannelser er dog under pres på grund af dalende tilslutning, og det skal vi rette op på. Den Forberedende Grunduddannelse (FGU) tilføres ekstra nødvendige ressourcer til at løfte mange flere af de unge, som har en svag arbejdsmarkedstilknøytning. FGU er helt afgørende i bestræbelserne på at bryde social arv og få alle unge med, herunder de 7 pct. af alle unge under 25, der hverken er i uddannelse eller i beskæftigelse.

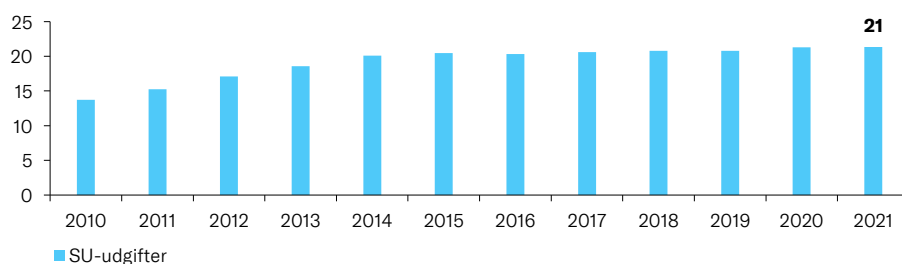
Vi har ikke indregnet arbejdsudbudseffekter af disse tiltag, da regnereglerne for sådanne uddannelsestiltag er under udvikling/revision af Finansministeriet. Det er dog utvivlsomt, at der på længere sigt er en stor produktivtetsgevinst ved at sikre bedre uddannelser til de ufaglærte. Rockwool Fonden skønner, at der er en samfundsmæssig gevinst på 102.000 kr. i gennemsnit, hver gang en person løftes fra ufaglært til uddannelse.

Investeringer i uddannelse finansieres med 2,3 mia. kr. ved en omlægning af SU-stipendiat på kandidatuddannelser til et rentefrit lån, jf. nedenstående afsnit. De resterende 1,2 mia. kr. finansieres af de øvrige reformer, som Dansk Erhverv peger på her i udspillet.

En omlægning af SU-stipendiat på kandidatuddannelser til lån

I dag udgør udgifter til SU-stipendier omkring 21 mia. kr., jf. figur 5. Det er over halvdelen af de samlede udgifter til de videregående uddannelser. Danmark bruger desuden cirka dobbelt så mange penge på SU som vores nabolande Sverige og Norge. Ifølge vismændene tyder forskningen generelt på, at det ikke er af stor betydning for studieomfanget, om uddannelsesstøtten ydes som stipendier eller lån på kandidatuddannelserne.

Figur 5: SU-udgifter til stipendiat, mia. kr.

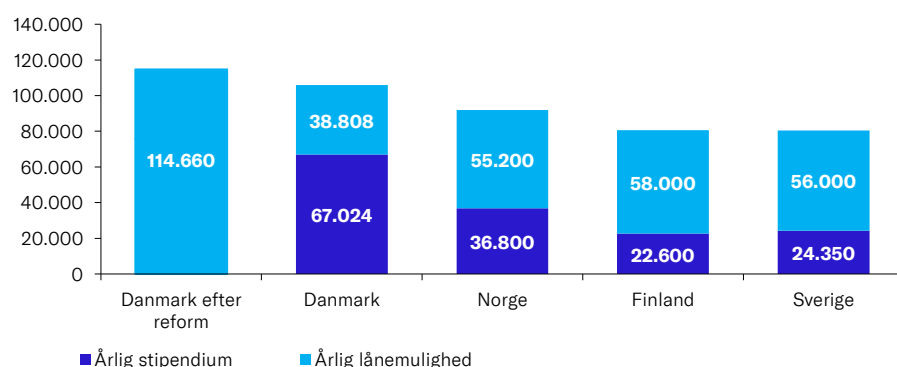

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriets datavarehus (ufm.dk)

Note: SU-udgifter i 2020 og 2021 er et skøn fra teknisk gennemgang af FFL21 i Finansudvalget

Dansk Erhverv foreslår, at SU-stipendiat på kandidatdelen erstattes af en mulighed for rentefri studielån, der svarer til det samme stipendiatbeløb, som nuværende studerende får før skat, jf. figur 6. Samtidig får de studerende et større samlet rådighedsbeløb i kandidatårene sammenlignet med før reformen. Det skyldes, at der ikke betales skat af SU-lån. Til gengæld vil det være lånebaseret.

Figur 6: Kandidatdelen: Fordeling mellem SU og lån før og efter ændringen, kr.

Kilde: Dansk Erhverv pba. www.su.dk/satser .
<https://www.lanekassen.no/nb-NO/stipend-og-lan/norge/universitet-og-hogskole/>
https://www.csn.se/languages/english/student-grants-and-loans-for-studies-in-sweden.html#expand:svid10_6a02f90f175ae6d7c395b3
<https://www.kela.fi/web/en/financial-aid-for-students-study-grant>
Note: Årlig stipendium er efter skat.

Samtidig vil en omlægning medvirke til at begrænse de høje omdiskuterede SU-udgifter til EU-studerende. Dansk Erhverv mener, at et loft over engelsksprogede uddannelser vil skade internationaliseringen og arbejdsudbuddet. Virksomheder efterspørger arbejdskraften og det globale udsyn.

Provenuet, der frigives ved omlægningen, investeres i uddannelsessystemet. Finansministeriet skønner, at forslaget tilvejebringer et provenu på 2,3 mia. kr. Beskæftigelsen stiger med ca. 2.700 personer bl.a. som følge af hurtigere færdiggørelse af studiet. Dertil kommer, at de studerende vil arbejde mere ved siden af studiet, hvorfor den reelle effekt må forventes at være noget større.

Dansk Erhvervs målsætning om fire procent af BNP skal tilfalde forskning

Forskning er afgørende, hvis vi skal finde nye løsninger på store samfundsudfordringer såsom klimakrisen, ressourcemangel, bedre sundhed og en aldrende befolkning. Den offentlige forskning er på mange måder en isbryder for nye ideer til det private. Der er en række rapporter, der peger på, at samfundsafkastet af offentlige investeringer i forskning og udvikling er betydeligt. Udenlandske studier viser, at for hver krone, det offentlige investerer i forskning og udvikling får samfundet værdi for mellem 1,2-1,5 kr.⁸ Flere af vores nabolande har sat nye ambitiøse mål for deres forskningsinvesteringer. Tyskland har en målsætning om at bruge

⁸ Tænk tanken Dea

samlet 3,5 pct. af BNP på forskning i 2025, mens Sverige og Finland har opstillet mål om 4 pct. af BNP.

Det samlede mål for Dansk Erhvervs forskningspolitik er, at offentlige og private forskningsinvesteringer skal udgøre 4 pct. af BNP i 2030 mod 3 pct. i dag med 1/3 offentlig andel og 2/3 privat andel. Det skal indføres gradvist, og med planen her afsættes derfor yderligere 2,5 mia. kr. til den offentlige forskning i 2025. Herunder foreslås:

- At der reserveres en pulje, der giver universiteterne¹ en præmie på 50 øre, for hver krone universitetet får som NYE eksterne bevillinger fra EU eller private virksomheder og fonde ud over niveauet for 2019.
- For at skabe mere samarbejde med SMV'ere vil der være et tilskud på 1 kr. for hver krone fra en virksomhed med færre end 250 medarbejdere.

Yderligere skal virksomheder have 130 pct. fradrag for virksomhedernes egne udviklings- og forskningsinvesteringer jfr. tidligere.

Et fleksibelt arbejdsmarked

Det danske arbejdsmarkedssystem beskrives ofte med udtrykket flexicurity. Det dækker over tre elementer: et fleksibelt arbejdsmarked, hvor det er let at hyre og fyre. Et godt socialt sikkerhedsnet, der sikrer lønmodtagerne en indkomst, hvis de skulle miste jobbet. Og den aktive arbejdsmarkedspolitik med vægt på opkvalificering og jobtræning, der hjælper de ledige med at få nye kompetencer, som matcher efterspørgslen fra virksomhederne. Grundtanken bag flexicurity er, at et sikkerhedsnet fremmer mobiliteten på arbejdsmarkedet og giver en større fleksibilitet i virksomhedernes ansættelser af nye medarbejdere. Succesen af denne model afhænger af fornyelse og rettidige reformer.

Der er flere udfordringer, som der er brug for løsninger på. Virksomhederne oplever mangel på arbejdskraft på alle kompetenceniveauer, herunder i særlig grad på mangel på faglærte og specialister. Samtidig ser vi, at der er mange unge, der hverken er i job eller uddannelse. Ligesom mange unge, som gennemfører en erhvervskompetencegivende uddannelse er længe om at komme i job. Det er også en udfordring, at erfarne seniorer vælger at trække sig fra arbejdsmarkedet inden pensionsalderen. Herudover er det en udfordring, at for få ikke-vestlige indvandrere er i beskæftigelse. Denne gruppe har specielle udfordringer, som kræver en bredspektret indsats på flere fronter for at få flere ind på arbejdsmarkedet.

Vi har kunne håndtere en del af virksomhedernes udfordringer med at finde kvalificeret arbejdskraft med udenlandske medarbejdere, der spiller en stor rolle, bl.a. når der opstår flakkeproblemer i visse brancher. Derfor er det vigtigt at kunne tiltrække så mange af dem som muligt for at dække de huller, der opstår i forbindelsen med genopretning af økonomien efter COVID-19.

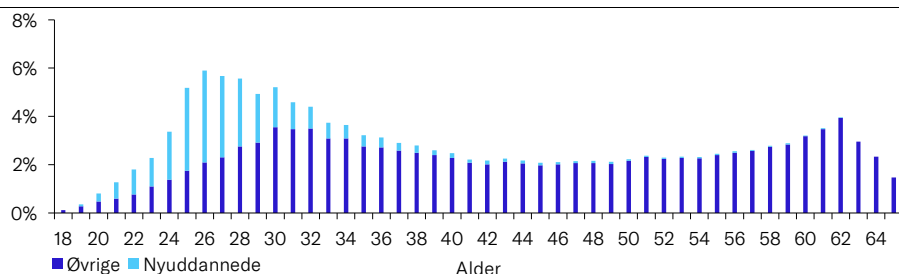
Dansk Erhverv mener, at der er behov for at gennemføre en række reformtiltag på arbejdsmarkedet. Vi foreslår derfor initiativer på arbejdsmarkedet rettet imod kontanthjælpsmodtagere, unge, seniorer, ikke vestlige indvandrere og tilbagetrækning, der tilsammen skønnes at kunne forbedre beskæftigelsen med 7.000 fuldtidsbeskæftigede i 2025 samtidig med at det vil forbedre de offentlige finanser med knap 2 mia. kr. og øge BNP med godt 4 mia. kr.

Lavere dimittendsats for ikke-forsørgere

Ifølge en nye analyse fra Finansministeriet, er mange af de ledige unge i aldersgruppen 25-30 år nyuddannede, og ledigheden er mere end det dobbelte af ledigheden i andre aldersgrupper, jf. figur 7.⁹ Omkring 60 pct. af nyuddannede med mellemlange eller lang videregående uddannelser berøres af ledighed det første år efter uddannelsen. Hos *Akademikerne* var der ca. 8.000 forsikrede dimittendledige ved udgangen af 2019, hvilket svarer til en ledighed på 22 pct. Til sammenligning var den gennemsnitlige ungdomsledighed i 2019 ca. 6 pct.

⁹ Finansministeriet. Oktober 2020. Behov for 2. generationsreformer

Figur 7: Ledigprocent fordelt på nyuddannede og øvrige bruttoledige

Kilde: Danmarks Statistik, forskeregisterordning, RAS2020 og UDDA202009

Note: Opgørelsen af arbejdsmarkedsstatus er baseret på Danmarks Statistiks Registerbaserede Arbejdsstyrkestatistik (RAS). Bruttoledige, der er nyuddannede, har afsluttet en erhvervskompetencegivende uddannelse inden for de seneste to år

For at øge incitamentet til hurtigt at finde beskæftigelse efter endt uddannelse foreslår Dansk Erhverv at sænke dimittendsatsen til 60 pct. af de maksimale dagpenge for dimittender uden forsørgerpligt. Forslaget gælder kun for nyuddannede med en videregående uddannelse, da personer med en erhvervsuddannelse ikke har samme ledighedsudfordringer efter endt uddannelse og kun udgør 16 pct. af dimittendledige.

I dag får dimittender, der ikke er forsørgere, udbetalt 71,5 pct. af den maksimale dagpengesats. Det svarer til en månedlig bruttoudbetaling på 13.815 kr. (2021-sats) for fuldtidsforsikrede. Med 60 pct. af dagpengemaksimum vil ydelsen udgøre 11.593 om måneden, svarende til 2.222 kr. mindre pr. måned eller 16,1 pct. Beregningerne af beskæftigelseseffekten bygger på folketings svar til Beskæftigelsesudvalget. Ifølge Beskæftigelsesministeriets dagpengemodell vil en nedsættelse af dimittendsatsen for ikke-forsørgere med 45,4 pct. øge beskæftigelsen med 8.700 fuldtidspersoner. Den foreslåede nedsættelse af dimittendsatsen med 16,1 pct. estimeres derfor at øge beskæftigelsen med 3.100 fuldtidspersoner. Den samlede effekt forventes dermed at øge beskæftigelsen med 2.800 fuldtidspersoner, jf. tabel 6.

Tabel 6: Lavere dimittendsats for ikke-forsørgere sænkes

Mia. kr.	Provenu efter tilbageløb og adfærd	Beskæftigelsen, fuldtidspersoner
Dimittendsatsen sænkes til 60 pct. af dagpenges maksimum	0,5	2.800

Kilde: Dansk Erhverv på baggrund af folketings svar til beskæftigelsesudvalg. ¹⁰

Note Effekten er i fuldtidspersoner.

Ti konkrete forslag til at sænke ledigheden blandt akademiske dimittender

I samarbejde med Dansk Magisterforening er Dansk Erhverv, DA og DI blevet enige om følgende tiltag til at reducere merledigheden blandt nyuddannede kandidater. Forslagene hovedfokus er at få dimittender med en lang videregående uddannelse godt i gang med arbejdslivet og få konkret erhvervs erfaring, som kan gøre dem mere eftertragtet af virksomhederne.

¹⁰ Kilde: Beskæftigelsesudvalgets spørgsmål nr. 91 (Alm. del) af 10. november 2020.

10 forslag til at reducere merledigheden blandt nyuddannede kandidater

- Prioritér konkrete match mellem de ledige og virksomhederne inden for brancher, hvor der er jobmuligheder
- Virksomhederne bør være åbne for at ansætte dimittender
- Den maksimale varighed af en virksomhedspraktik skal øges fra 4 til 8 uger for nyuddannede akademikere på dagpenge
- Der bør indføres en midlertidig og målrettet tilskudsordning
- Karriererådgivning og karriereplanlægning på universiteterne skal styrkes
- De studerendes kendskab, kontakt og samarbejde med arbejdsmarkedet undervejs i studiet skal styrkes
- Hjælp til at påbegynde en aktiv jobsøgning før de studerende færdiggør deres uddannelse
- Bedre mulighed for dimission hen over året
- Revideret model for ledighedsbaseret dimensionering
- Vedvarende fokus på behovet for flere studiepladser på uddannelser med lav dimittendledighed

Afskaffelse af seniorjobordning

Seniorjobordningen svækker incitamentet til at tage arbejde, da personer i seniorjob aflønnes med overenskomstmæssig løn. Hermed har personer med ret til seniorjob en tilskyndelse til at opbruge deres dagpengeregulering, da de har udsigt til indkomstfremgang i seniorjobbet. Samtidig er ordningen en udfordring for kommunerne, idet kommunerne har pligt til at ansætte personer berettiget til seniorjob, hvilket kan betyde dårligt jobmatch og lavere produktivitet. Den lavere tilgang til seniorjob skal ses i sammenhæng med, at færre er berettiget til efterløn. En afskaffelse af seniorjob skønnes med udgangspunkt i den faldende tilgang til efterlønsordningen at øge beskæftigelsen med omkring 800 fuldtidspersoner i 2025, jf. Finansministeriet.

¹¹

Unge på kontanthjælpsydelse

Mange unge, der ikke er kommet i gang med uddannelse, har lidt nederlag i folkeskolen. For dem kan et job være den bedste mulighed for at komme videre og give fornyet selvtillid og motivation til senere at tage en uddannelse. Kontanthjælpsmodtagere på uddannelseshjælp bør kunne vurderes jobparate, og bør som udgangspunkt vurderes jobparate. Forslaget skønnes (med betydelig usikkerhed) at øge beskæftigelsen blandt unge, som modtager kontanthjælpsydelse. Forslagets positive beskæftigelseseffekter er dog ikke indregnet i planen, da Finansministeriet mener, at visitationsændring ikke medfører øget beskæftigelse i sig selv, uden at anvise konkrete ændringer til indsatsen.

Arbejde eller aktiv jobsøgning indtil uddannelsesstart

Unge, der venter på at komme i gang med en uddannelse, skal arbejde indtil de starter på en uddannelse. Derfor skal de aktivt søge job, så længe de ikke er startet på uddannelsen. Forslaget kan betyde, at færre vælger at starte på uddannelseshjælp og flere på uddannelseshjælp finder beskæftigelse¹². Det antages, at omkring en tredjedel af disse færre forløb i stedet bliver til beskæftigelse, og at det vil løfte beskæftigelsen med 600 fuldtidspersoner.

¹¹ Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 314 (Alm. del) af 21. maj 2021.

¹² Det svarer til andelen af åbenlyse uddannelsesparate, som et år efter et forløb med uddannelseshjælp overgår til beskæftigelse, idet det vurderes, at de 2 pct. færre forløb er blandt relativt ressourcestærke unge.

Afskaffelse af aktivitetstillæg

Unge skal ikke belønnes for at være langt væk fra arbejdsmarkedet. Aktivitetstillægget gør i dag, at ydelsen for nogle unge er ca. dobbelt så høj, hvis de er aktivitetsparate i stedet for jobparate. Dette stærke negative incitament bør afvikles. Afskaffelse af aktivitetstillægget skønnes at reducere den gennemsnitlige sats for unge på kontanthjælpsydelse med ca. en tredjedel. Den store reduktion skal ses i lyset af, at aktivitetstillægget for mange unge udgør en væsentlig del af ydelsen. På baggrund af Finansministeriets¹³ beregninger skønnes det, at beskæftigelsen blandt aktivitetsparate unge vil stige en lille smule. Det svarer til en beskæftigelseseffekt på ca. 100 fuldtidspersoner.

Samlet skønnestiltagene, jf. tabel 8, at øge beskæftigelsen med mindst 700 på fuld tid.

Tabel 8: **Målrættede ændringer af kontanthjælpen til de unge**

2025	Beskæftigelse Fuldtidspersoner
Unge på uddannelseshjælp bør kunne vurderes jobparate	+
Arbejde eller aktiv jobsøgning indtil uddannelsesstart	600
Afskaffelse af aktivitetstillæg	100
Samlet	700

Kilde: Dansk Arbejdsgiverforening og Finansministeriet

Kontanthjælpsmodtagere mødes som jobparate og får en tilsvarende indsats

Alle modtagere af kontanthjælpsydelse bør være omfattet af en aktiv og jobrettet indsats. Forudsætningen for at få økonomisk hjælp skal være, at man deltager i tilbud. Som udgangspunkt skal alle, der begynder at modtage kontanthjælpsydelse vurderes jobparate – ligesom det er tilgangen ift. f.eks. flygtninge i dag. For at tage højde for sammenfaldet med de andre forslag på kontanthjælpsområdet er, der i beregningerne kun fokuseret på personer af dansk oprindelse og efterkommere på kontanthjælp. I 2019 omfattede det 49.500 fuldtidspersoner, heraf 36.800 aktivitetsparate.

Hvor stor en andel af de afsluttede forløb, der ender i beskæftigelse, er meget forskellig blandt de aktivitetsparate (13 pct. et år efter afsluttet forløb) og jobparate (46 pct. et år efter afsluttet forløb). Selvom de visiterede aktivitetsparate mødes som jobparate og får en tilsvarende indsats, kan de fortsat have problemer udover ledighed, som f.eks. psykiske og sociale forhold. Det forventes, at overgangen til beskæftigelse for tidligere aktivitetsparate ikke umiddelbart kan løftes op på samme niveau som for nuværende jobparate. På den baggrund skønnes forslaget at øge beskæftigelsen med ca. 1.700 fuldtidspersoner, blandt personer af dansk oprindelse og efterkommere på kontanthjælp. Det vil forbedre BNP med knap 1 mia. kr. i 2025.

Kommunerne har ansvaret for at ledige står til rådighed for de jobmuligheder, der viser sig og, at de er aktivt jobsøgende

En afgørende forudsætning for at komme i beskæftigelse, hvis man er ledig, er at man søger job. Det er imidlertid langt fra alle kontanthjælpsledige, der får søgt så meget som et enkelt job i løbet af en given måned. Langt fra alle jobparate kontanthjælpsledige bliver mødt med

¹³ Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 314 (Alm. del) af 21. maj 2021.

et krav. Således søgte mere end hver fjerde kontanthjælpsmodtager eksempelvis ikke et eneste job i december 2020. Derfor foreslår Dansk Erhverv følgende:

- Tilsynet med kontanthjælpsmodtageres jobsøgning skal styrkes. Myndighederne skal kontakte kommuner, hvor mere end 20 pct. af borgere (dog mindst fem borgere) på kontanthjælpsydelse ikke har søgt job i en given måned.

Øget beskæftigelsesfrekvens blandt ikke-vestlige indvandrere

Selvom beskæftigelsen er steget de senere år for især mænd med en ikke-vestlig baggrund, så arbejder ikke-vestlige indvandrere langt fra i samme omfang som den del af befolkningen, som har en dansk baggrund. I det omfang det kan lade sig gøre er der således eksempelvis et potentiale i at løfte beskæftigelsen hos nytilkomne kvinder fra MENAPT¹⁴-lande, hvis det f.eks. kan lade sig gøre at hæve beskæftigelsesfrekvensen fra nuværende 20,6 pct. til 40,6 pct., som er niveauet for MENAPT -kvinder indvandret før juni 2016. Der er også et potentiale blandt kvinder fra de øvrige ikke-vestlige lande, hvis det f.eks. kan lade sig gøre at øge den fra 41,7 pct. til 62,9 pct. som er niveauet for kvinderne der er indvandret før juni 2016. Da der er markant flere kvinder i de sidste grupper, er antallet af personer også større her: 3.647 kvinder med øvrig ikke-vestlig herkomst mod 1.253 kvinder fra MENAPT -lande.

Mændenes beskæftigelsesfrekvens er omvendt svagere for de eksisterende indvandrere og højere hos de nytilkomne efter juni 2016, når man ser på mænd fra MENAPT -lande. Der er ikke samme potentiale hos øvrige ikke-vestlige indvandrer-mænd. Hvis alle de indvandrede mænd fra MENAPT -landene før juni 2016 havde samme beskæftigelsesfrekvens som dem indvandret efter juni 2016 ville 4.356 flere MENAPT-mænd være i beskæftigelse, da frekvensen så blev hævet fra 54,5 pct. til 60,6 pct. Tallene skal imidlertid ses i lyset af, at en betydelig del af indvandrerne med en ikke-vestlig baggrund, der modtager overførselsindkomst, er placeret på ydelser, der betyder, at de ikke indgår i arbejdsstyrken. Selvom det betyder, at det er vanskeligt at stille skærpede krav til rådighed og deltagelse i f.eks. aktivering som forudsætning for at få udbetalt en ydelse, kan det være en vej til at få den del af gruppen som er tættere på arbejdsmarkedet i job.

Analyser viser, at gode sproglige kompetencer er afgørende for at opnå en varig tilknytning til arbejdsmarkedet. Flygtninge, indvandrere og familiesammenførte, der kommer hurtigt i arbejde, får ofte ikke deltaget i danskundervisningen inden for den femårige integrationsperiode. Det kan betyde, at de ikke får styrket deres danskundskaber tilstrækkeligt, og at de får sværere ved at deltage i uddannelse og opkvalificering, ligesom det kan være sværere for virksomhederne at give dem nye arbejdsopgaver. Det kan også hæmme deres tilbagevenden til arbejdsmarkedet i tilfælde af ledighed.

Dansk Erhverv foreslår derfor at:

- Indføre et krav om 37-timers aktivitet for ledige ikke-vestlige indvandrere og flygtninge som forudsætning for at få udbetalt ydelser.
- Borgere i ordinære job skal have ret til danskuddannelse ud over den nuværende grænse på fem år. Retten skal også gælde personer, der er ledige, og som ikke allerede er omfattet af muligheden for danskurser.
- En skærpet indsats i forhold til at sikre at også kontanthjælpsledige med en ikke-vestlig baggrund er aktivt jobsøgende

¹⁴ Mellemøsten, Nordafrika, Pakistan og Tyrkiet.

Samlet set vurderes, at det er muligt at øge beskæftigelsen for flygtninge fra MENAPT-lande med omtrent 1.000 personer inden 2025. På langt sigt er potentialet større.

Ydelseskommisssions forslag om fremtidens kontanthjælpssystem

Ydelseskommisssionen har fremlagt sine anbefalinger til et nyt kontanthjælpssystem. Kommisssionen skulle i sit arbejde fokusere på, at systemet skal sikre et rimeligt forsørgelsesniveau, være mere enkelt end det nuværende system samt sikre sunde incitamenter til at tage et arbejde eller deltage i uddannelse. Anbefalingerne skulle være udgiftsneutrale og ikke svække beskæftigelsen. Overordnet set er anbefalingerne i tråd med kommissoriet og opfylde forudsætningerne.

Ydelseskommisssionen anbefaler at afskaffe kontanthjælpsloftet (de 29 individuelle lofter for forskellige familietyper), 225-timers-reglen, særlig støtte og aktivitetstillægget for unge under 30 år. Hensigten er bl.a. at etablere en klar arbejdsdeling mellem ydelser og indsatser. Kommisssionen anbefaler i stedet én kontanthjælpsydelse på to niveauer i form af en grundsats og en forhøjet sats, der er baseret på et optjeningsprincip og giver adgang til den forhøjede sats, hvis fastlagte krav om beskæftigelse eller uddannelse er opfyldt. Ydelseskommisssionen skønner, at deres forslag vil medføre en beskæftigelseseffekt på ca. 950 fuldtidspersoner om året på kort sigt og ca. 750 fuldtidspersoner om året på lang sigt.

Vores 2025 plan indeholder en del forslag til forenkling af kontanthjælpssystemet. Disse forslag er ikke afstemt med det arbejde kommisssionen har fremlagt. Når regeringen fremlægger sit udspil til kommisssionens anbefalinger og indkalder til forhandlinger, vil arbejdsgiverorganisationerne komme med nye anbefalinger til hvordan kontanthjælpssystemet kan forenkles.

En stærkere offentlig sektor og bedre sundhed

I Danmark hænger vækst og velfærd sammen. Hvis vi fortsat skal nyde en høj velfærd i Danmark, skal vi have fokus på at økonomien også vokser. Det forudsætter bl.a. at produktiviteten eller effektiviteten i især den private sektor hele tiden vokser. På samme måde er det behov for, at der i den offentlige sektor – lige som i den private sektor – også hele tiden er fokus på at løse opgaverne smartere og mere effektivt. Det kan være gennem øget digitalisering og øget anvendelse af data i endnu flere dele af den offentlige sektor. Det kan være gennem et endnu større fokus på bedre sundhed, der kommer hele samfundet til gavn. Og det kan være ved at en større andel af velfærdsydelseerne konkurrenceudsættes og dermed produceres af den private sektor. Det kan samtidig bidrage til at øge eksporten. Herudover kan det offentlige også bidrage til at øge arbejdsudbuddet i Danmark ved at flere end i dag arbejder på fuld tid.

Med planen øger vi det offentlige forbrug med 2,2 mia. kr. i 2025 svarende til en vækst på 0,1 pct. p.a. Det inkluderer stigende udgifter til det demografiske træk og sundhedsinvesteringer på 11,0 mia. kr. svarende til en vækst på 0,5 pct. p.a. Men det er efter effektiviseringsgevinster på 8,8 mia. kr. svarende til en øget effektivitet på 0,4 pct. p.a.

Bedre sundhed og arbejdsudbud hænger sammen

Mindre sygefravær, senere tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet og generel sund aldring bliver vigtigere og vigtigere for vores samlede arbejdsudbud og dermed også vores samlede velfærd i Danmark. Værdien af sundhed spredt sig nemlig i samfundet som ringe i vandet. Bedre sundhed:

- Forlænger vores levetid, og vores raske år på arbejdsmarkedet
- Øger vores arbejdsdeltagelse og dermed også vores produktivitet, når vi er på arbejdsmarkedet
- Kan reducere sundhedsudgifterne i samfundet, som ellers vokser i tråd med at vi bliver flere ældre og vores velstand stiger.

Konsulentvirksomheden McKinsey har i et omfattende globalt studie vist, at allerede kendte behandlinger kan reducere omkostningerne ved sygdom i verden med hele 40 pct., og at det frem mod 2040 vil kunne øge det globale BNP med 8 pct. via færre, der dør for tidligt, mindre sygdom, øget arbejdsmarkedsdeltagelse og øget produktivitet.¹⁵

Også herhjemme er der stor fokus på betydningen af sundhed. De Økonomiske Råd har fokus på sundhed, og har tidligere koblet muligheden for fortsat at have råd til velfærd med behovet for bedre sundhed for alle – ikke mindst for de ældste på arbejdsmarkedet. Bedre sundhed og senere tilbagetrækning hænger nemlig sammen. Senest har DØRS i deres rapport her fra foråret 2021 fremhævet, at bedre sundhed faktisk er en mulig forklaring på, at beskæftigelsen

¹⁵ [Prioritizing health: A prescription for prosperity | McKinsey](#)

allerede er steget mere end hvad tidligere reformer, konjunkturer og ændret befolkningssammensætning kan forklare.¹⁶

I forbindelse med lanceringen af Kommissionen for 2. generationsreformer har Finansministeriet også beregnet, at hvis vi kan lykkedes med at nedbringe sygefraværet med bare en dag om året i regioner og kommuner samt ½ dag i staten og det private, vil det alene øge arbejdsudbuddet med 5.000 fuldtidsansatte årligt.¹⁷ Se også afsnittet herunder. Derfor er større fokus på sundhed en naturlig del af fremtidige reformer i Danmark.

Potentialet er stort. En af de store helt store motorer bag stigende pres på sundhedsudgifterne i verden er, at vi lever længere, og at vi dermed også har en øget sandsynlighed for at få kroniske sygdomme. Netop kroniske sygdomme som fx diabetes, KOL, leddegigt, astma, knogleskørhed og sindslidelser står jfr. analyser gennemført for Europa Kommissionen for hele 75 pct. af sundhedsudgifterne.¹⁸ I Danmark er det hele 80 pct.¹⁹

Derfor er kroniske sygdomme et vigtigt fokusområde. Dansk Erhverv foreslår på den baggrund, at

- der investeres i en ambitiøs national kronikerhandlingsplan, der finansieres inden for den afsatte ramme her i udspillet til forbedringer i den offentlige sektor.
- samfundsøkonomiske gevinster også inddrages i planlægningen af sundhedsydelser og ift. anvendelse af lægemidler og udstyr.

Det er ikke i dag muligt at gennemføre konsekvensberegninger af en samlet indsats på området. Vismændene har fx fremhævet, at en øget indsats i forhold til at forbedre sundhedstilstanden og forebygge nedslidning vil have potentiale til at øge arbejdsudbuddet. Men også, at det er et underbelyst emne i forhold til vurderingerne af den finanspolitiske holdbarhed.

Mindre sygefravær, øget digitalisering, effektivisering og konkurrenceudsættelse

Ansatte i kommunerne og regionerne har et markant højere sygefravær end ansatte i den private sektor. Det er dyrt for de offentlige finanser, idet kommunerne og regionerne har for mange ansatte, end de reelt har brug for, som i stedet kunne ansættes i den private sektor. DA har beregnet et potentiale på beskæftigelsen, hvor kommunerne og regionerne sænker deres sygefravær til niveauet for den private sektor inden for de samme jobfunktioner, hvor der samtidig tages højde for kønssammensætningen. På baggrund af beregningerne skønnes det, at potentialet svarer til 5.700 og 1.500 fuldtidsbeskæftigede i henholdsvis kommunerne og regionerne. En indfrielse af det fulde potentiale på i alt 7.200 fuldtidspersoner er formentlig svært, men beregningen indikerer, at en indsats omkring sygefravær særligt i kommunerne vil bidrage til flere beskæftigede. Hvis det antages, at halvdelen af potentialet kan indfries, vil beskæftigelsen kunne løftes med 3.600 fuldtidspersoner. Effekten er ikke indregnet her og vil afhænge af, hvilke konkrete tiltag der indføres for at nedbringe sygefraværet.

Herudover er det vigtigt løbende at have fokus på at digitalisere en stadig større del af den offentlige sektor på linje med f.eks. digitaliseringen af tinglysningen og opbygningen af

¹⁶ Vismænd: [Fremtidens arbejdsudbud afhænger af, hvor sundt vi ældes - Altinget: Sundhed & Dansk Økonomi, forår 2021: Pressemeddelelse \(dors.dk\)](#)

¹⁷ [Ny Kommission skal sætte fremtidens reformkurs \(fm.dk\)](#)

¹⁸ [ev_20140403_mi_en.pdf \(europa.eu\)](#)

¹⁹ [nyhed \(aau.dk\)](#)

Udbetaling Danmark. Desuden bør en større andel af velfærdsydelseerne konkurrenceudsættes og dermed produceres af den private sektor. Det er ikke muligt at vurdere effekten af disse forslag. Det vurderes dog, at potentialet for at hæve effektiviteten i den offentlige sektor gennem f.eks. øget konkurrenceudsættelse og digitalisering er stort. Samtidig vil øget effektivitet mindske behovet for at ansætte flere i den offentlige sektor og dermed frigive flere medarbejdere til den private sektor.

I beregninger af det demografiske udgiftstræk medtages ikke, at effektiviteten i den offentlige sektor kan øges over tid. Bedre organisering af arbejdet, ny teknologi og digitalisering kan gøre det offentlige mindre nedslidende og gøre produktionen mere effektiv, når vi kigger over en længere årrække. De sidste 10 år er der i gennemsnit årligt blevet leveret 0,6 pct. mere offentlig service, men samtidig er udgifterne til offentlig service steget med i gennemsnit 0,2 pct. om året, når der tages højde for pris- og lønudviklingen. Det vil med andre ord sige, at vi hvert år i gennemsnit har fået 0,4 pct. mere service for de samme penge. Det kan eksempelvis skyldes, at man med ny teknologi kan behandle flere patienter i sundhedsvæsenet uden at bruge flere penge – eller hvis man organiserer arbejdet bedre, og dermed bliver mere effektiv. Det kan også skyldes, at der er blevet gennemført en række reformer af den offentlige sektor, som har gjort at den offentlige sektor kan køre længere på literen.²⁰ I Dansk Erhverv har vi derfor indregnet en fortsættelse af denne effektivitetsgevinst i stigningen i det offentlige forbrug svarende til 0,4 pct. p.a. frem til 2025, svarende til 8,8 mia. kr. i 2025.

Flere stillinger i den offentlige sektor skal udbydes på fuld tid

Brugen af deltidsstillinger i den offentlige sektor er omfattende og der er et stort potentiale i at udbyde flere stillinger i den offentlige sektor på fuld tid. Det gælder ikke mindst i kommunerne, hvor 26 pct. er deltidsansatte. I regionerne arbejder 17 pct. af de ansatte på deltid.

Det foreslås konkret, at kommunerne pålægges at sænke deltidsfrekvensen med 5 pct.-point fra 26 til 21 pct. (svarende til gennemsnittet for de 10 bedste kommuner). Dette vil bidrage med ca. 6.100 fuldtidspersoner i ekstra arbejdsudbud. Tilsvarende foreslås det, at regionerne reducerer deres deltidsfrekvens med 5 pct.-point fra 17 til 12 pct. Det vil øge arbejdsudbuddet med 1.700 fuldtidspersoner. Samlet øges arbejdsudbuddet med i alt 7.800 fuldtidspersoner.

Måltallet for kommunerne og regionerne indføres gradvist over perioden 2022-2025. Det vil give kommunerne og regioner tid til at omstille sig til færre deltidsansatte. En væsentlig del af måltallet vurderes at kunne indfris ved at aftale et decideret stop for deltidsansættelser i den enkelte kommune og region, indtil de overholder det fastsatte måltal. Supplerende kan det overvejes at indbygge et økonomisk incitament for den enkelte kommune, hvor eksempelvis fordelingen af bloktilskuddet afhænger af, om kommunen bevæger sig mod målet.

Udgangspunktet er, at det ekstra arbejdsudbud skal komme den private sektor til gode. Men øget arbejdstid hos SOSU'ere og pædagoger vil også kunne medgå til at sikre, at ældreplejen kan følge med en aldrende befolkning, og at det allerede planlagte løft af minimumsnormeringerne i daginstitutionerne kan realiseres. Effekten er ikke indregnet her og vil afhænge af, hvilke konkrete tiltag der indføres.

²⁰ Danmarks Statistik vha. input- og outputmetoden

Forslag til øvrige finansiering

Afskaffelse af grøn check

Dansk Erhverv foreslår at afskaffe den grønne check for alle andre end pensionister. Den blev indført fra 2010 som en skattefri kompensation for indførte afgiftsforhøjelser på forbrug af energi og varer med sundhedsrisiko, som direkte ramte danskerne. Men siden 2010 er en lang række grønne afgifter blevet nedsat eller afskaffet herunder også nogle af de afgifter, som var baggrunden for indførelsen af grøn check. Desuden bidrager afskaffelsen af PSO-afgiften ligeledes til en lavere afgiftsbelastning for danske husholdninger og virksomheder. Afskaffelsen af grøn check skønnes at øge beskæftigelsen med godt 1.400 personer og forbedrer de offentlige finanser med godt 1,5 mia. kr. efter tilbageløb og adfærd frem mod 2025.

DANSK ERHVERV

Børsen
1217 København K

www.danskerhverv.dk
info@danskerhverv.dk
T. + 45 3374 6000

Vi handler på vegne af vores medlemmer

I Dansk Erhverv handler vi hver dag på vegne af 18.000 medlemsvirksomheder og flere end 100 brancheforeninger. Vi er erhvervsorganisation og arbejdsgiverforening for et af verdens mest handlekraftige erhvervsliv.

Vi tilbyder rådgivning inden for medarbejder- og virksomhedsforhold og politisk gennemslagskraft. Vores indsatser bygger på medlemmernes aktive deltagelse i netværk og udvalg.

I Dansk Erhverv arbejder vi hver dag for, at Danmark bliver verdens bedste land at drive virksomhed i. Til gavn for arbejdspladser, velstand og Danmark i fremgang.

Vi arbejder for et Danmark med sammenhængskraft og handlekraft.